

Valtteri Laari

**OSALLISUUS JA PAIKALLISIDENTITEETTI
MAANKÄYTÖN KONFLIKTISSA**
Kokemukset Suvilahdessa

Johtamisen ja talouden tiedekunta
Kandidaatintutkielma
Huhtikuu 2024

TIIVISTELMÄ

Valtteri Laari: Kokemukset Suvilahdessa; Osallisuus ja paikallisidentiteetti maankäytön konfliktissa
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Hallintotieteiden tutkinto-ohjelma
Huhtikuu 2024

Helsingin Suvilahti on suuria muutoksia kokeva alue kalasataman tuntumassa. Suvilahti on viimeisen vuoden aikana saanut palstatilaa mediassa alueelle kaavoitettavan viihdekeskuksen takia. Kaavoitussuunnitelmien on koettu uhkaavan alueen omaehtoista kulttuuri-toimintaa, joista näkyvimpänä esimerkkinä toimii alueella sijaitseva DIY-skatepark. Suunnitelmat ovat luoneet alueelle omanlaisensa maankäytön konfliktin. Tutkimukseni tarkastelee sitä, millaisena maankäytön konflikti ilmenee. Lisäksi selvitän miten osallisuuden kokemukset vaikuttavat konfliktiin ja miten konflikti vaikuttaa kulttuuriyhteisön paikallisidentiteettiin. Näihin kysymyksiin vastaaminen on olennaista, sillä maankäytön konflikteissa osallisuuden elementit ja paikallisidentiteetti ovat merkittävässä rooleissa konfliktien kehittymisen kannalta. Tutkimuskysymykseni ovat miten kokemukset osallisuudesta näkyvät maankäytön konfliktissa ja miten maankäytön konflikti vaikuttaa Suvilahden toimijoiden paikallisidentiteettiin.

Tutkimus on toteutettu laadullisena tapaustutkimuksena. Tutkimukseni aineisto perustuu Suvilahden kulttuuri-toimijoilta kerättyyn haastatteluaineistoon. Haastatteluaineistoa on yhteensä kolmen haastattelun verran. Haastatteluaineisto on analysoitu aineistolähtöistä sisällönanalyysiä hyödyntäen. Analyysin kautta tutkimuksessa ilmeni kulttuuri-toimijoiden kokemuksia Suvilahden ympäristöstä, kokemuksia käsityseroista kaupunkiorganisaation ja kulttuuriyhteisön välillä, sekä kokemuksia uhkakuvista ja mahdollisuuksista koskien Suvilahden kaavoitusprosessia ja tulevaisuutta.

Osallisuuden merkitys ja konfliktin vaikutus paikallisidentiteetille näyttäytyvät tutkimustuloksissa monipuolisesti. Kulttuuriyhteisössä korostuu vahva sitoutuminen Suvilahden alueeseen sekä siellä tapahtuvaan omaehtoiseen toimintaan. Kaupunkikuvan muutos mahdollisesti muuttaisi myös kulttuuriyhteisön paikallisidentiteettiä. Toisaalta kaupunkiorganisaation etäisyys näyttäytyy konfliktisuutta ruokkivana ilmiönä. Myös epävarmuus ja osallisuuden puute suunnittelussa nähtiin konfliktia syventävinä elementteinä. Kulttuuriyhteisössä nähtiin osapuolten avoimemman kommunikaation, vanhan rakennuskannan sekä omaehtoisen toiminnan varjelemisen toimivan niin kaupunkiorganisaation, kuin myös kulttuuriyhteisön toimijoiden etuna. Lisäksi inhimillinen ja ihmisläheinen toiminta suunnittelun ja kaavoituksen osalta nähtiin voimavarana ja mahdollisuutena tulevalle kaupunkisuunnittelulle.

Avainsanat: Maankäytön konflikti, kulttuuriyhteisö, osallisuus, paikallisidentiteetti

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

TEKOÄLYN KÄYTTÖ OPINNÄYTTEESSÄ

Opinnäytteessäni on käytetty tekoälysovelluksia:

- Ei
 Kyllä

Ilmoitukseni mukaan olen käyttänyt opinnäytteessäni tutkielmaprosessin aikana seuraavia tekoälysovelluksia:

Tekoälysovellusten nimi ja versio:

Käyttötarkoitus: [Kuvaa tähän yksityiskohtaisesti, mihin tarkoitukseen ja miten tekoälyä on sovellettu opinnäytteeseen tutkielmaprosessin aikana.]

Osiot, joissa tekoälyä on käytetty: [Luettele tähän kaikki opinnäytteen vaiheet ja osiot, joissa tekoälyä on tutkielmaprosessin aikana käytetty.]

Olen tietoinen siitä, että olen täysin vastuussa koko opinnäytteeni sisällöstä, mukaan lukien tekoälyllä tuotetut osat, ja hyväksyn vastuun mahdollisista julkaisueettisten normien rikkomuksista.

Sisällys

1. JOHDANTO	1
2. TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TAVOITTEET	3
3. TEOREETTINEN VIITEKEHYS	4
3.1. Ilmiön taustaa	4
3.2. Maankäytön konflikti	5
3.3. Paikallisidentiteetti	6
3.4. Osallisuus	7
4. Aineisto ja menetelmät	8
4.1. Laadullinen tutkimus	8
4.2. Aineisto ja analyysi	9
4.3. Menetelmien arviointi	9
5. Konfliktiin kytkeytyvät kokemukset	10
5.1. Kokemukset Suvilahdesta	10
5.2. Kokemukset toiminnan käsityseroista	13
5.3. Kokemukset uhkakuvista	17
5.4. Kokemukset kehitysmahdollisuuksista	19
6. Johtopäätökset	21
Lähteet	23

1. JOHDANTO

Suomi mielletään suunnitelmallisuuden ja rationaalisuuden maana. Suomalainen maankäyttö perustuu vahvaan säännönmukaisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Vahva suunnitelmaperustaisuuden perinne sekä luottamus virkakoneistoon ja julkishallintoon ovatkin piirteitä, jotka leimaavat yhteiskuntaamme. Kuitenkin huolimatta rationaalisista ja sääntöpohjaisista traditioista, on Suomi myös koti monenlaisille innovaatioille sekä omaehtoiselle kulttuurille, jotka kumpuavat julkishallinnon määrittelemien raamien ulkopuolelta. Ajoittain tämä omaehtoinen toiminta myös haastaa julkista valtaa ja suunnittelun traditiota pyrkiessään luomaan jotakin uutta. Usein näissä tilanteissa julkinen hallinto ja omaehtoinen kansalaistoiminta asettuvatkin törmäyskurssille, joka poikii konflikteja. Tästä on kyse myös Suvilahden tapauksessa.

Suvilahti on Helsingin kaupungin keskustan tuntumassa sijaitseva alue, joka on kokenut merkittäviä muodonmuutoksia vuosien saatossa. Alun perin teollisuuskäytössä toiminut alue on viime vuosikymmeninä noussut kulttuuritoimijoiden ja asukkaiden hallintaan. Tämä kulttuurialue on tunnettu monipuolisesta toiminnastaan, johon kuuluvat suuret tapahtumat, festivaalit ja erityisesti paikallisten toimijoiden aktiivinen panos (Suvilahti, 2023). Merkittävimpänä esimerkkinä tästä omaehtoisesta toiminnasta näyttäytyy Suvilahden DIY-skatepark, josta on muodostunut vuosien saatossa merkittävä kulttuurillinen keskittymä (Kulmanen & Helpinen, 2023).

Viimeaikaiset kaavoitussuunnitelmat alueelle ovat kuitenkin tuoneet esiin jännitteitä alueen kulttuuriyhteisön ja kaupallisten toimijoiden välillä. Kulttuuriyhteisöllä viitataan tämän tutkimuksen kontekstissa Suvilahden alueen kulttuuritoimijoihin, jotka muodostavat alueelle laajemman yhteisön. Suunnitteilla oleva viihdekeskus uhkaa peittää alleen kulttuuriyhteisön omaehtoisesti luoman ja ylläpitämän kulttuurikeskuksen (Helsingin kaupunginvaltuusto, 7/2023). Viihdekeskus jättäisi kaavoitussuunnitelmissa alleen esimerkiksi kulttuuriyhteisön ylläpitämän skeittiparkin. Tämä tilanne luo alueelle maankäytön osalta konfliktiulottuvuuden, joka osaltaan nostaa myös kulttuuriyhteisön roolia ja merkitystä alueella. Helsingin kaupunginvaltuuston päätökset Suvilahden tapahtuma-alueen asemakaavamuutoksista ovatkin herättäneet kohua niin mediassa

kuin myös luonnollisesti paikallisten kulttuuritoimijoiden keskuudessa (Kulmanen & Helpinen, 2023).

Kaavoitussuunnitelmat ovat herättäneet erimielisyyttä myös kaupunginvaltuustossa, mikä tulee ilmi asemakaavan muutoksia koskevista kaupunginvaltuuston sekä -hallituksen pöytäkirjoista. Kaavoituspäätöksiä vastaan on argumentoitu muun muassa juuri kaavan alle jäävän DIY-skateparkin kulttuurihistoriallisella arvolla. Myös alueen merkitys kansainvälisenä festivaalialustana toimii vasta-argumenttina asemakaavamuutokselle. Tässä yhteydessä korostetaan festivaalitoiminnan hyötyjä kaupungin vetovoimaisuuden ja talouden kannalta. Vastustuksesta huolimatta kaupunginvaltuusto hyväksyi asemakaavan muutoksen 26.4.2023 (Helsingin kaupunginvaltuusto, 7/2023).

Alueen konfliktiulottuvuuden ja Suvilahden kulttuurihistoriallisen taustan vuoksi on merkityksellistä tutkia tämän konfliktin elementtejä syvemmin toimijoiden osallisuuden ja kokemusten näkökulmasta. Maankäytön konfliktit ovat myös olleet viime vuosikymmenien aikana Suomessa varsin ajankohtainen ilmiö, joten ilmiön tutkiminen itsessään on ajallisesti relevanttia. Tutkimuksella selvitan alueen kulttuuriyhteisön näkökulmia omasta osallisuudestaan ja paikallisidentiteetin kokemuksistaan suhteessa Suvilahden alueeseen. Tällä tavoin nostan esiin maankäytön suunnittelu- ja kaavoitusprosesseihin vaikuttavaa toimijoiden osallisuuden merkitystä, joka avaa mahdollisuuksia laajemmalle konfliktien tutkimukselle.

2. TUTKIMUSKYSYMYKSET JA TUTKIMUKSEN TAVOITTEET

Tutkimukseni tavoitteena on selvittää, millainen maankäytön konflikti Suvilahden alueella ilmenee alueen kulttuuritoimijoiden ja kaavoituspäätöksistä vastuussa olevan kaupungin välillä. Selvitän myös Suvilahdessa vallitsevan maankäytön konfliktin luonnetta, sekä sitä, miten alueen toimijoiden paikallisidentiteetti ja kokemukset osallisuudesta tai sen puutteesta liittyen kaavoituspäätöksiin vaikuttavat konfliktiin. Se, millaisena alueen nykytila ja tulevaisuus näyttäytyvät alueen kulttuuritoimijoille, ja millainen rooli Suvilahdella on kaupunkitilassa, ovat oleellisia kokonaisuudessaan myös ympäröivälle alueelle. Tutkimuskysymyksiksi muodostuvat tämän pohjalta:

- *Miten kokemukset osallisuudesta näkyvät maankäytön konfliktissa?*
- *Miten maankäytön konflikti vaikuttaa Suvilahden toimijoiden paikallisidentiteettiin?*

On perusteltua tutkia, kuinka maankäytön konflikti ilmenee, sillä Suvilahden alueella on erityislaatuinen paikallisidentiteetti, joka muodostuu alueen ja sen toimijoiden vuorovaikutuksen kautta. Myös paikallisidentiteetin ja osallisuuteen liittyvien kokemusten vaikutus konfliktiin voi olla merkittävä, sillä se voi liittää alueeseen sekä sen käyttöön vahvat tunnesiteet, perinteet ja toimijakohtaiset merkityksellisyydet. Tutkimuskysymykset pyrkivät syventämään ymmärrystä osallisuuden roolista maankäytön konfliktiteissa sekä sitä, millainen merkitys maankäytön konflikteilla on toimijoiden paikallisidentiteetille.

3. TOOREETTINEN VIITEKEHYS

Tutkimukseni teoreettisen viitekehysten olen jakanut neljään alalukuun. Luvussa 3.1. avaam tarkemmin maankäytön konflikteihin liittyvää aiempaa tutkimusta sekä avaam muutamaa esimerkkitapausta konflikteista, joissa näen samankaltaisuuksia Suvilahden tapauksen kanssa. Luvut 3.2, 3.3 ja 3.4. taas käsittelevät tutkimukseni käsitteellistä taustaa. Tutkimukseni ydinkäsitteet ovat maankäytön konflikti, paikallisidentiteetti sekä osallisuus. Alaluvuissa avaam jokaista näistä käsitteistä tarkemmin, ja perustelen niiden roolia tutkimuksessani.

3.1. Ilmiön taustaa

Ilmiönä maankäytön konflikteja on tutkittu Suomessa useiden eri tapausten kautta, joten Suvilahden tilanne ei siis sinänsä ole uniikki, vaikka sillä onkin omat erityispiirteensä alueen kulttuurillisen erityisaseman vuoksi. Esimerkiksi Karttunen (2020) avaa tutkimuksessaan Hervantajärven ympäristöön sijoittuvaa maankäytön konfliktia. Tarkastelun kohteena on tässäkin tapauksessa kaavoitussuunnitelmista kumpuava konfliktidiskurssi. Kyse on pitkällisistä asutuksen kaavoitussuunnitelmista luonnontilaiselle Hervantajärven alueelle. Tutkimus käsittelee konfliktia paikallisesta näkökulmasta ja käyttää aineistonaan sanomalehtiaineistoa, jota tarkastellaan diskurssianalyysin avulla. Tutkimus antaa osaltaan myös työkaluja Suvilahden maankäytön konfliktin käsittelyyn, sillä kummassakin tapauksessa keskiössä on paikallisyhteisön näkemys olemassa olevien toimintojen päälle suunniteltavasta kaavoituksesta. Lisäksi Tampereen Eteläpuiston osalta Patourina (2010) on tarkastellut maankäytön konfliktia alueen suunnittelun näkökulmasta. Myös tämä tutkimus pohjautui tapauksen paikallisuuteen.

Suvilahden tapauksessa kyse on samankaltaisesta osallisuuden ja kuulemisen merkityksestä. Helsingin kaupunki on tehnyt alueelle pitkällisiä kaavoitussuunnitelmia jo vuosien ajan, mutta konfliktin ympärillä käytävän mediakeskustelun pohjalta näyttää siltä, että alueen kannalta tärkeintä tahoaa ei ole juuri kuultu. Tällä taholla viitataan juuri Suvilahden kulttuuriympäristön toimijoihin.

Huolimatta samankaltaisuuksista suhteessa aiempiin tutkimuksiin, tässä tutkimuksessa näkökulma eroaa kuitenkin olennaisesti käytettävän aineiston kohdalla. Haastatteluaineistoa keräämällä ja

analysoimalla, tutkimus antaa toimijäläheisempää ja entistä paikallisempaa kuvaa maankäytön konflikteista.

3.2. Maankäytön konflikti

Maankäytön konfliktin käsittelyn kannalta on ensin oleellista avata konfliktin käsitettä. Konflikti yksinkertaisimmillaan määriteltynä tarkoittaa ristiriitaa, riitaa tai selkkausta (Peltonen ym. 2006, 8). Kuitenkaan konfliktille ei ole universaalia ja selkeää määritelmää, vaan tiedeyhteisön näkemykset vaihtelevat keskenään. Peltonen ym. (2006, 46) näkevät konfliktin kamppailuna osapuolten ristiriitaisten ja yhteensopimattomien tavoitteiden välillä. Suvilahden tapauksessa näinä osapuolina voidaan pitää alueella toimivaa kulttuuriyhteisöä ja Helsingin kaupungin päätöksentekuelimiä. Wall ja Callister (1995, 515–558) määrittelevät konfliktin prosessiksi, jossa yksi osapuoli näkee omat tavoitteensa haastetuksi toisen osapuolen toimesta tai kokee, että toinen osapuoli pyrkii vaikuttamaan tavoitteisiin kielteisellä tavalla. Yksi tapa käsittää konfliktia, on ajatella käsitettä prosessina, jossa esiintyy toimijoita omine tavoitteineen ja toimijoiden välistä vuorovaikutusta, joka tapahtuu tietyssä kontekstissa (Peltonen ym. 2006, 7). On myös oleellista ymmärtää vuorovaikutuksen ja osallisuuden merkitys konflikteissa. Peltonen ym. painottavatkin konfliktien juontuvan vuorovaikutustilanteiden toimintatavoista (Peltonen ym. 2006, 21).

Tässä tutkimuksessa käsittelen maankäytön konfliktia, joka voidaan nähdä yhtenä konfliktikäsitteen alalajina. Maankäytön konflikti voidaan määritellä maankäytön suunnitteluun liittyvänä vakavana ja lukkiutuvana ristiriitana (Peltonen ym. 2006, 8). Usein maankäytön konflikteilla on tyypillistä kiinnittyminen tiettyyn tilaan ja paikkaan, esimerkiksi aiemmin mainituissa tutkimuksissa Hervantajärven ympäristöön tai Eteläpuiston alueeseen. Maankäytön konflikteille tyypillistä on myös eri intressien yhteentörmäys alueeseen kohdistuen. Peltonen ym. Korostavat myös, että maankäytön konfliktit ovat prosesseja. Niihin liittyy erimielisyyksiä maa-alueen käytöstä sekä osapuolten välisiä intressiristiriitoja ja niiden kärjistymistä. Maankäytön konfliktien ainutlaatuisuus ja sattumanvaraisuus tekevät niistä myös hankalia ratkaista (Peltonen ym. 2006, 104–108).

3.3. Paikallisidentiteetti

Maankäytön konfliktit herättävät osapuolissa erilaisia tunteita, jotka kytkeytyvät konfliktin kohteena olevaan alueeseen. Näitä tunteita voidaan ilmentää paikallisidentiteetin käsitteellä. Paikallisidentiteetti on merkittävä käsite Suvilahden tapauksen kannalta. Tämä merkityksellisyys ilmenee esimerkiksi siinä, että paikallisidentiteetillä on vaikutus alueen toimijoiden kokemukseen maankäytön konfliktista. Paikallisidentiteetti rinnastuu usein alueellisen identiteetin käsitteeseen. Zimmerbauer (2018, 911–921) määrittelee alueellisen identiteetin paikallisidentiteetin tapaan kuulumisen tunteeksi. Zimmerbauer korostaa myös alueellisen identiteetin arvoa suunnittelulle. Se voi toimia suunnittelussa eräänlaisena ”pehmeänä työkaluna” ja tukea alueellista koheesiota ja osallisuutta (Zimmerbauer 2018, 911–921). Alueellinen identiteetti kuvaa hyvin pitkälti samoja paikallisuuden kokemuksellisia elementtejä, kuin paikallisidentiteetti. Koen kuitenkin paikallisidentiteetin käsitteen sopivan tutkimukseni viitekehykseen paremmin, sillä se ei alueellisen identiteetin tapaan rajaa alueeksi spesifiä maantieteellistä aluetta. Paikallisidentiteetin käsite antaa enemmän tilaa kulttuuritoimijoiden kokemuksista rakentuvalle identiteetille ympäristöstään, joka ylittää tarkat maantieteelliset rajat.

Paikallisidentiteetti voi tarkoittaa niin alueen itsensä identiteettiä, mutta toisaalta myös sen käyttäjäryhmien kokemusta ympäristöstään (Relph 2008, 47–48). Näistä jälkimmäinen on tämän tutkimuksen kannalta olennaisempaa, sillä Suvilahdessa tapahtuva kulttuuritoimijoiden järjestämä toiminta muodostaa omanlaisensa paikkakäsityksen. Harvey on määritellyt paikallisidentiteettiä yksilön suhteena kaupunkiin ja sen ympäristöön hallintaan (Harvey 2018, 289–293). Paikallisidentiteetti liittyy Harveyn mukaan myös kaupungin käyttöön ja sen hallintaan (Harvey 2018, 289–293). Suvilahden toimijoiden paikallisidentiteetti on olennaisesti sidoksissa myös alueen konfliktiulottuvuuteen. Paikallisidentiteetti voidaan määritellä yksilön tai yhteisön tunnistautumisena ja sitoutumisena tiettyyn alueeseen. Sen muodostumiseen vaikuttavat historialliset, kulttuurilliset ja sosiaaliset tekijät ja se voi muodostua myös yksilön tai yhteisön henkilökohtaisten kokemusten kautta (Relph 2008, 30–31, 47–48). Suvilahden tapauksessa katse kohdistuu juuri kokemuksiin toimijoiden osalta. Hague ja Jenkins määrittelevät paikallisidentiteetin käsitykseksi siitä, että paikkoihin liittyy fyysisen todellisuuden ohella myös henkilökohtaisia ja yksilöllisiä reaktioita, joita fyysinen ympäristö ja siihen liitetyt merkitykset ja muistot laukaisevat. Paikallisidentiteetti on suhteellinen ja muodostuu toimintaympäristön sekä merkitysten ja

tunnekokemuksien kautta. (Hague & Jenkins 2004, 5–6). Hague ja Jenkins painottavat myös paikallisidentiteetin alttiutta kiistanalaisuudelle aluetasolla juuri sen suhteellisuuden vuoksi (Hague & Jenkins 2004, 5–6).

3.4. Osallisuus

Osallisuus on myös merkittävässä asemassa toimijoiden roolin kannalta Suvilahden konfliktissa. Osallisuus itsessään käsitteenä on laaja ja luonteeltaan yläkäsite, joten tämän tutkimuksen kontekstissa sitä on oleellisinta tarkastella siihen liittyvien poliittishallinnollisten sekä yhteiskunnallisten näkökulmien kautta. Yksi tapa jäsentää osallisuutta, on käsittää se yhteisenä toimintana ympäröivän maailman kanssa (Häkli ym. 2017, 9). Osallisuutta voidaan myös luokitella erilaisiin alakäsitteisiin, kuten esimerkiksi päätösosallisuus ja suunnitteluosallisuus. Kummatkin näistä linkittyvät olennaisesti poliittishallinnolliseen päätöksentekoon, esimerkiksi Suvilahtea koskevien kaavoituspäätösten kohdalla. Päätösosallisuudella viitataan palvelujen tuottamisessa päätösvallan sekä vastuun jakamista kyseisten palvelujen käyttäjille (Kivinen ym. 2020, 272–273). Suunnitteluosallisuudella tarkoitetaan osallisuutta palvelua koskevassa suunnitteluprosessissa (Kivinen ym. 2020, 272–273). Suvilahden tapauksessa tämä tarkoittaa kaavoituspäätökseen liittyvää suunnitteluprosessia. Tämä luonnollisesti edellyttää myös palvelun käyttäjän tietoisuutta kyseisistä suunnitteluprosesseista. Vastuu tämän tiedonsaannin tapahtumisesta on lähtökohtaisesti palvelua tai uudistusta tuottavalla taholla (Kivinen ym. 2020, 272). Osallisuus rinnastetaan myös usein yleisesti osallistumisen käsitteeseen. Kuitenkaan nämä eivät ole täysin toistensa synonyymejä, sillä osallisuus painottaa toimijan kokemuksia omista osallistumisen mahdollisuuksistaan sekä asemastaan yhteisössä. Osallisuus voidaan siis mieltää henkilökohtaiseksi kuulumisen tunteeksi (Stenvall 2018, 55). Suvilahden yhteydessä tarkastelen tätä kuulumisen tunnetta nimenomaan sen kautta, miten alueen kulttuuritoimijat ovat kokeneet tulleen kuulluksi alueen kehityksen suhteen, ja miten he kokevat omat mahdollisuutensa vaikuttaa sekä asemansa kulttuuriyhteisössä.

Osallisuuden merkitystä päätöksenteolle on myös tutkittu. Kuntatasolla esiintyvällä osallisuudella on todettu olevan merkitystä esimerkiksi julkisten palveluiden järjestämiselle (Anttiroiko ym 2007, 253). Tämä on sovellettavissa Suvilahden tapauksessa myös kaavoitukseen liittyvään osallisuuteen,

sillä infrastruktuurin järjestäminen kytkeytyy julkisten palveluiden toimintakenttään. Osallisuuden lisääntyminen nähdäänkin pääasiallisesti positiivisena ilmiönä, joka lisää myös päätöksenteon legitimitettä. Osallisuuden nähdään myös sisältyvän laajempaan hyvinvoinnin kokonaisuuteen (Jäntti 2016, 169). Häkli ym. esittävät, että osallisuudella on myös merkitystä alueelliselle suunnittelulle sekä julkiselle päätöksenteolle (Häkli ym. 2017, 223–235). Häkli ym. esittävät, että Kiikelin tapauksessa kaavoituksen tuoma uudistus synnytti arvaamattoman konfliktin, sillä alueella oli ennestään käyttäjäryhmänsä, joka koostui nuorisosta. Olennaista konfliktin luonteen kannalta oli se, ettei nuoria missään vaiheessa kuultu yhtenä konfliktin osapuolista (Häkli ym. 2017, 223–235). Tämä osaltaan alleviivaa käyttäjäryhmien osallisuuden huomioimisen merkitystä konfliktien kehittymiselle ja ratkaisulle.

4. AINEISTO JA MENETELMÄT

Tutkimukseni on tapaustutkimus. Tapaustutkimukselle on tyypillistä yksityiskohtaisen tiedon tuottaminen yksittäisestä tapauksesta (Laine ym. 2007, 9–10). Tyypillisiä piirteitä tapaustutkimuksessa on muun muassa keskittyminen yksittäiseen tilanteeseen tai tapaukseen. Tätä tapausta tutkitaan yhteydessä sen ympäristöön (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 134–135). Suvilahden nykyistä tilannetta onkin oleellista tarkastella juuri tapaustutkimuksen keinoin, jotta pystyn tutkimuksellani tuottamaan yksityiskohtaista tietoa ja havaintoja alueeseen sitoutuneesta maankäytön konfliktista, sekä siihen liittyvistä ja vaikuttavista tekijöistä.

4.1. Laadullinen tutkimus

Tutkimukseni toteuttamistapa on laadullinen, sillä koen sen palvelevan parhaiten tutkimuksen tavoitteita. Suvilahden kulttuuritoimijoiden omakohtaiset kokemukset osallisuudestaan kaavoitusprosessiin ja omasta paikallisidentiteetistään ovat tutkimuksen keskiössä, joten on tällöin luontevaa tarkastella aineistoa kvalitatiivisesta näkökulmasta. Kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on todellisen tiedon kuvaaminen sekä tosiasioiden paljastaminen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 152). Tämän perusteella tutkimusmetodi sopii parhaiten juuri tähän tutkimukseen, sillä tavoitteena on löytää Suvilahden alueelta juuri näitä maankäytön konfliktissa ilmeneviä tosiasioita kokonaisvaltaisesti.

4.2. Aineisto ja analyysi

Aineistona on käytetty alueen toimijoilta kerättyä haastatteluaineistoa. Haastattelut on toteutettu puolistrukturoiduilla haastatteluilla, etäyhteyksiä hyödyntäen. Puolistrukturoidun rakenteen käyttö haastatteluissa oli perusteltua, sillä halusin pystyä esittämään mahdollisia tarkentavia kysymyksiä haastateltaville koskien heidän kokemuksiaan aiheesta. Haastattelurungossa (Liite 1) kysymykset on jaettu kolmeen teemaan. Suvilahden alueella tapahtuvaan toimintaan, paikallisidentiteettiin ja osallisuuteen liittyviin kysymyksiin. Toteutin haastatteluja kolme. Haastateltaviksi valikoitui kaksi itsenäistä kolmannen sektorin toimijaa sekä yksi Helsingin kaupungin alainen organisaatio. Alkuperäinen tarkoitukseni oli haastatella pelkästään itsenäisiä, kaupungista riippumattomia toimijoita. Tämä yhden haastateltavan tahon kytkös Helsingin kaupunkiorganisaatioon on huomioitu myös tutkimuksen analyysissä. Haastatteluaineiston yhteenlaskettu pituus on 136 minuuttia. Litteroitua tekstiä haastatteluista syntyi 36 sivua. Aineistossa viitataan haastateltaviin tahoihin anonymiteetti säilyttäen.

Haastatteluaineiston analyysissä hyödynsin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi perustuu aineistosta johdettuun tulkintaan, jonka kautta muodostetaan näkemys tutkittavasta ilmiöstä ja vastaus tutkimuskysymyksiin (Tuomi & Sarajärvi 2018, 95).

Tutkimuksessani tarkastelin maankäytön konfliktia juuri haastatteluaineiston perusteella, en niinkään aiemman teorian kautta. Analyysi tapahtui vaiheittain alkaen litteroidun aineiston karsimisesta. Karsin aineistosta tutkimukseni kannalta epäolennaiset kohdat, jonka jälkeen siirryin koodaamaan aineistoa sekä pelkistämään sen. Tämän jälkeen ryhmittelin pelkistetyt ilmaukset alaluokkiin, joita muodostui yhteensä kahdeksan. Alaluokkien pohjalta teemoittelin aineiston neljään yläluokkaan.

4.3. Menetelmien arviointi

Tutkimuksessa Suvilahden lähestyminen tapaustutkimuksen kautta sekä laadullinen tutkimusote antavat maankäytön konfliktin tilanteesta läpileikkaavaan kuvan. Tämän avulla konfliktiin kytkeytyneitä kokemuksia ja ilmiöitä on mielekästä tulkita ja analysoida. Huomionarvoista on kuitenkin tutkimuksen suppea aineisto. Aineiston koostuessa vain kolmesta alueen kulttuuritoimijasta, joista kaksi ovat riippumattomia kaupunkiorganisaatiosta, jää aineisto

suhteellisen yksipuoliseksi. Tutkimustulokset antavat tämän vuoksi toki suuntaviivoja jatkotutkimusta varten, mutta eivät ole yleistettävissä koko Suvilahden kulttuuriympäristön toimijakenttään. Mittavammilla aikaresursseilla aineiston kokoa olisi ollut mielekästä kasvattaa vähintään puolella nykyisestä.

5. KONFLIKTIIN KYTKETYVÄT KOKEMUKSET

Tutkimukseni analyysissä muodostin haastatteluaineiston pohjalta alaluokittelun. Alaluokkia muodostui yhteensä kahdeksan, jotka ovat kulttuurihistorialliset merkitykset, kaupunki etäisenä toimijana, mittakaavaerot, talousajattelun hallitsevuus, puutteellinen viestintä, rakenteellinen haitta, alueen profiilin nousu sekä inhimillisyyden elinvoiman luojana. Tämän jälkeen luokittelin alaluokat edelleen neljään pääluokkaan. Pääluokiksi muodostuivat kokemukset Suvilahdesta, kokemukset toiminnan käsityseroista, kokemukset uhkakuvista sekä kokemukset mahdollisuuksista. Analyysissä viitataan haastateltaviin tunnistein H1, H2 ja H3, anonymiteetin säilyttämiseksi.

5.1. Kokemukset Suvilahdesta

Haastattelujen keskiössä olivat kokemukset Suvilahden alueesta. Haastateltavat kertoivat kokemuksia niin kulttuuri-toimijoina kokemastaan fyysisestä ympäristöstä, kuin myös abstraktista, koetusta ympäristöstä. Kuitenkin siinä, miten haastateltavat kokivat Suvilahden ympäristön, oli eroja. Osa haastateltavista koki alueen käytännöllisempänä, kun taas osa liitti Suvilahteen nostalgisia muistoja ja tietynlaista tunnearvoa. Tämä ero kuitenkin rajoittui lähinnä koettuun ympäristöön. Kaikki haastateltavat mainitsivat Suvilahden erityisyydestä kysyttäessä sen esteettisen arvon ja kauniit vanhat teollisuusrakennukset tietynlaisina arvon tuojina alueelle. Kaupunkiorganisaatioon suhtautumisessa oli myös eroja. Osa haastateltavista koki kaupungin viralliset päätäntäelimet kaukaisiksi, ja osa kuvaili suhdetta neutraalimpana. Tämän näen liittyvän haastateltavien asemoitumiseen, sillä haastateltavien joukossa oli myös kaupunkiorganisaation alainen toimija. Huolimatta kokemuksellisista eroista, jokainen haastateltava kuitenkin koki jonkin

asteista kiinnittymistä Suvilahteen, joka onkin tyypillistä paikallisidentiteetin kokemukselle (Relph 2008, 47–48).

Suvilahden historia nousi esiin kaikissa haastatteluissa merkittävänä arvoa luovana tekijänä alueella. Vanhat kaasukellot ja teollisuusrakennukset ovat kulttuurihistoriallisen merkityksensä vuoksi suojeltua infrastruktuuria. Kaavoitussuunnitelmat eivät sinänsä uhkaa toistaiseksi niiden olemassaoloa. Haastateltavat kertoivat esimerkiksi näkökulman siitä, että mikä tahansa toiminta voisi saada alueella merkitystä juuri sen fyysisen arkkitehtuurin tuoman erityisyyden kautta.

”Se [Suvilahti] pelkällä ulkonäöllä tekee itsensä erityiseksi, vaikka se toiminta siellä ei olisikaan lopun viimein sitten aivan hirvittävän erityistä” H1

Haastateltavat nostivat myös alueen historiaan liittyviä henkilökohtaisia kokemuksia esiin kysyttäessä Suvilahden merkityksellisyydestä. Vanhan arkkitehtuurin säilymistä pidettiin tärkeänä osana omaa paikallisidentiteettiä ja fyysiseen ympäristöön kytkettiin lämpimiä muistoja esimerkiksi lapsuudesta. Nostalgiset lapsuusmuistot Suvilahdesta ja sitoutuminen ilmentävät osaltaan toimijoiden paikallisidentiteettiä (Hague & Jenkins 2004, 5–6). Suvilahden rakennuksia ja alueella esiintyvää toimintaa pidettiin myös sympaattisena ja viehättävänä, mikä osaltaan kertoo myös kulttuuritoiminnan merkityksellisyydestä alueen toimijoille sekä Suvilahden syvemmälle luonteelle. Alueen ilmapiiriä kuvattiin myös esimerkiksi vapaaksi ja rennoksi sekä luovaksi tilaksi.

Haastateltavat pitivät myös merkityksellisenä sitä, ettei Suvilahden vanhaa rakennuskantaa ja historiaa ole pyyhitty pois uudisrakentamisen tieltä. Tätä on kuitenkin Helsingissä tapahtunut esimerkiksi Sörnäisten rantatien ja Merihaan alueiden osalta. Suvilahti näyttäytyy siinä suhteessa erityislaatuisena, että alueen rakennuskannan on annettu jäädä ja se on suojeltu. Yksi haastateltavista piti tätä erityisen merkittävänä kaupunkihistorian ja eräänlaisen kerroksellisuuden kannalta.

”Helsingistä on tuhottu tosi paljon ja varmaan tuhottaisi nääkin, jos ei nyt joku olisi suojellut näitä.” H3

Myös Suvilahdessa tapahtuvan omaehtoisen toiminnan merkitys tunnistettiin osaksi alueen identiteettiä. Osalla haastateltavista heräsi toiveita siitä, että alueella omaehtoista toimintaa toteuttavien tahojen, kuten esimerkiksi DIY-skateparkin, sana painaisiin enemmän Suvilahden kehittämisessä ja sitä koskevassa suunnittelussa. Myös omaehtoisen kulttuuritoiminnan roolin korostaminen sitoutuu oleellisesti paikallisidentiteetin käsitteeseen. Kaupungin käyttö, jota on tässä yhteydessä omaehtoinen kulttuuritoiminta, liittyy myös paikallisidentiteettiin (Harvey 2018).

Suvilahden fyysisen ympäristön ohella kaupungin ja kulttuuriyhteisön keskinäissuhde herätti keskustelua. Haastatteluissa kaupunkiorganisaation rooli Suvilahden kulttuuriyhteisöön nähtiin etäisenä. Kuitenkin näkökulmat etäisyyteen vaihtelivat haastateltavien välillä. Yksi haastateltavista näki kaupungin omien organisaatioiden aktiivisuuden pikemminkin uhkana toiminnan omaehtoisuudelle. Haastateltavat kertoivat myös näkemyksensä siitä, että jos kaupungin alaiset organisaatiot tulisivat tiiviimmäksi osaksi kulttuuriyhteisön toimintaa, vetovastuu siirtyisi liikaa virallisten julkisorganisaatioiden harteille. Tästä taas seuraisi ikään kuin kulttuuritoiminnan dynamiikan muutosta ei-toivotulla tavalla. Kaupungin alaiset organisaatiot siis pitäytyvät kulttuuritoiminnasta tietoisesti etäällä mahdollistaen toiminnan, mutta menemättä itse sen keskiöön. Tässä tavoitteena on halu pitää kulttuuriyhteisö mahdollisimman itsenäisenä.

”Mulla on semmoinen olo, että ikään kuin sitten taustamme takia korruptoisimme sen sitä toimintaa.” H1

Suhde kaupungin ja Suvilahden toimijoiden välillä kuvattiin välittömäksi ja toiminnalliseksi. Kaupungilla ei siis ole halua tai tarvetta ylläpitää keinotekoista verkostoa kulttuuriyhteisössä, vaan se pyrkii olemaan läsnä tarvittaessa ja mahdollistamaan toimintaa esimerkiksi rahoituksen kautta. Toisaalta kulttuuriyhteisön puolelta kaupunki nähtiin etäisenä juuri sen vuoksi, ettei kaupungin koettu kuuntelevan alueen toimijoita riittävällä tasolla. Esimerkiksi yksi haastateltavista kertoi, ettei kokenut kaupungin kuunnelleen kulttuuriyhteisöä juuri lainkaan sen suhteen, mitä alueelle haluttaisiin. Ylipäättään kokemus oli, ettei kaupunkia aidosti edes kiinnosta, mitä alueen kulttuuritoimijat ajattelevat. Jos mielipidettä kysytään, sitä kysytään lähinnä muodollisuutena. Kaupunkiorganisaation ei siis koettu osallistavan Suvilahden kulttuuritoimijoita kaavoituksen suunnitteluprosessiin, tai jakavan toimijoille päätösvaltaa ja vastuuta Kivisen ym. esittelemien osallisuuden ulottuvuuksien mukaisesti (Kivinen ym. 2020, 272–273). Haastatteluissa heräsi myös

epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia sen suhteen, ettei kaupunki kuuntele omaehtoista toimintaa toteuttavia tahoja, kuten esimerkiksi DIY-skateparkia. Kun julkinen hallinto jättää olennaisen alueen käyttäjäryhmän huomioimatta päätöksenteossa, voi se osaltaan syventää konfliktia, ja pitkittää sen ratkaisua (Häkli, Kallio 2017). Muodollisuuden tunnetta korosti osaltaan myös se, että syyt skateparkin lähtöön Suvilahden alueelta tuntuivat lähinnä tekosyiltä. Todellisuudessa syy lähdölle näyttäytyi asenne- ja arvokysymyksenä siinä mielessä, ettei Helsingin kaupunki näe DIY-skateparkin soveltuvan kehittyvän alueen tulevaan brändiin ja keskiluokkaiseen imagoon.

”En mä usko, että ne aidosti kuuntelee mitään tällöisiä Suvilahden alueen kulttuuritoimijoita”

H3

Kaupungin virallisten organisaatioiden etäisyyttä korosti haastatteluissa myös se, että alueella toimiva vuokranantajataho nähtiin niin sanottuna välillisenä yhteytenä Helsingin kaupunkiin. Suhde tähän toimijaan nähtiin toisaalta sujuvana ja toimivana, eikä haastatteluissa ilmennyt moitteita kommunikaation suhteen. Myös viestintä kaupungin suuntaan nähtiin ammattimaisena ja sujuvana, silloin kun sitä tapahtui. Toisaalta kaupungin osalta haastateltavat kertoivat myös tietynlaisista valtasuhteista, jotka määrittävät toiminnan ja yhteistyön raamit kaupungin kanssa. Neuvotteluvaraa ei sinänsä nähty. Valtasuhteet siis osaltaan määrittivät kulttuuritoimijoiden kokemuksia osallisuudestaan päätöksentekoon.

”Mutta kyllähän ne valtasuhteet aina luo sen oman asetelman myös siihen yhteistyöhön. Että kaupunki sanoo että hyppää niin sit pitää hypätä, vähän näin kärjistäen.” H2

5.2. Kokemukset toiminnan käsityseroista

Haastateltavat toivat myös esiin eroja kaupunkiorganisaation ja Suvilahden kulttuuriyhteisön toimintatavoissa, ja niihin liittyvissä asenteissa. Toisaalta kaupunki toimii alueella julkisen vallan käyttäjänä oikeutetusti, mutta haastatteluissa nousi huolta etenkin kaupunkiorganisaation ja toimijoiden välisistä resurssi- ja mittakaavaeroista, joita kaupunki ei näe suunnitellessaan ja toimeenpannessaan julkisen vallan käyttöä. Myös puhtaisiin rahallisiin tuottoihin perustuvaa ja

investoijia houkuttelevaa kaupunkisuunnittelua kritisoitiin kaupunkiorganisaation ulkopuolisten haastateltavien toimesta.

Mittakaavat käytettävissä olevien resurssien sekä aikakäsityksen suhteen olivat haastatteluissa hyvin erilaisia riippuen siitä, oliko kyseessä kaupunkiorganisaation alainen toimija vai itsenäinen kulttuuritoimija. Ylipäättään suunnittelun ja kaavoituksen toteuttaminen oli näkemyksiä jakava elementti haastatteluissa. Toisaalta kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen pitkä aikajana näyttäytyy kaupunkiorganisaatiolle lyhyenä hetkenä, kun taas ulkopuoliselle, yksityiselle toimijalle, se voi olla todella pitkä.

”sitten tullaan tähän aikajanaongelmaan, eli kun kaupungin, jopa kaupungin kaavoituksen näkökulmasta 25 vuotta on tuokio. Ja tommoisen toimijan näkökulmasta 25 tuntia on pitkä aika.”

H1

Tämä ajallisen käsityksen ero toimijoiden keskuudessa kytkeytyy myös siihen, miten väliaikaiseksi tarkoitettu toiminta Suvilahdessa nähdään nykyään pysyvänä. Tunne toiminnan pysyvyydestä liittyy myös olennaisesti kulttuuritoimijoiden paikallisidentiteetin kokemukseen ympäristöstään (Relph 2008, 47–48). Kaupunki ei koskaan ole antanut siunaustaan sille, että DIY-skateparkin kaltaiset toimijat saisivat toimia Suvilahdessa ikuisesti, vaan toiminta on alusta asti näyttäytynyt kaupungille määräaikaisena, kunnes tontille saadaan kaavoitettua jotakin uutta. Tämä ilmiö nähtiin tietynlaisena jäänteinä Bermuda Helsinki -ajasta, jolloin Kalasataman alueella oli enemmänkin omaehtoista kulttuuritoimintaa väliaikaisesti, ennen kuin alueen nykyiset kaavoitusratkaisut toteutuivat.

”Suvilahti edustaa sitten jotain sellaista ikään kuin pysyvää, joka jäikin, jonka oli tarkoituskin jäädä. Ja sitten siinä välissä on asioita, kuten skeittiparkki, josta kukaan ei tiedä, että pitikö tän olla väliaikaista vai pysyvää, että se on jollain tavalla viimeinen jäännös siitä Bermuda Helsinki -ajasta.”

H1

Mittakaavoihin liittyvät käsityserot eivät kuitenkaan rajoittuneet pelkästään ajallisiin käsityseroihin. Haastateltavat mainitsivat myös, etenkin puhuttaessa Suvilahden kulttuurihistoriasta sekä rakennuskannan esteettisyyden luomasta tunnelmasta, että kokevat

suuren mittaluokan rakentamisen sopivan huonosti alueen luonteeseen. Rakentamisen mittakaavan halutaan siis noudattavan Suvilahden nykyistä mittakaavaa. Olemassa olevan kaavan mukaileminen suunnittelussa voisi tukea myös Suvilahtea. Kun paikallisidentiteettiin kytkeytyvää kaavaa vaalitaan, edistää se osallisuutta ja alueellista koheesiota alueella (Zimmerbauer 2018, 911–921).

”Ettei tuohon tulisi semmoinen saatananmoinen joku pömpeli, semmonen lasipömpeli” H3

Käsitykset käytössä olevista ajallisista ja taloudellisista resursseista herättivät myös keskustelua haastatteluissa. Kaupungin julkisen hallinnon nähtiin toimivan niin massiivisella skaalalla suhteessa pieniin kulttuuritoimijoihin, ettei näiden toimijoiden mahdollisuuksia vaikuttaa kaavoituspäätöksiin tai muihin julkisen hallinnon toimeenpanemiin päätöksiin ymmärretty kaupungin toimesta. Mahdollisuudet vaikuttaa eivät jo aikaresurssien vuoksi olleet haastateltavien mukaan realistisia, mikä taas osittain kytkeytyy myöhemmin esiin nousevaan puutteelliseen viestintään kaupunkiorganisaation toimesta. Vaikutusmahdollisuuksien rajallisuus kytkeytyy myös toimijoiden osallisuuden tuntemuksiin henkilökohtaisena kuulumisen tunteena kaupunkitilassa (Stenvall 2018, 55). Rakennuksen ja kaavoituksen kaltaisten asioiden koettiin vain tapahtuvan ilman, että niihin pystyisi toimijoiden omien lähtökohtien ja rajallisten resurssien vuoksi juuri vaikuttamaan. Tarve lobata ja vaikuttaa hallinnollisiin toimieliimiin, esimerkiksi kaavoituspäätösten suhteen tunnistettiin, mutta tähän ei löydetty jaksamista tai aikaa oman työnkuvan ohella, sillä työtunnit koettiin kulttuuritoimijoiden keskuudessa jo varsin rajatuiksi ja työaika arvokkaaksi resurssiksi. Tämä osaltaan etäännyttää kaupunkiorganisaatiota entisestään kulttuuriyhteisöstä, haastateltavien mukaan.

”Sitten me aina mietitään, että pitäisi niitä kaupunginvaltuutettujakin jotenkin lobata ja kun ei ole kaikkeen ihan lihaksia, että ehkä aika etäinen [toimijoiden suhde kaupunkiin].” H3

Näkökulma Suvilahden alueen arvoon näyttäytyi myös haastatteluaineiston pohjalta erilaisena riippuen siitä, oliko kyseessä kaupunkiorganisaation alainen toimija vai itsenäinen kulttuuritoimija. Kokemus siitä, että Helsingin kaupunki näkee Suvilahden pitkälti sen taloudellisen hyötysuhteen kautta, näyttäytyi hallitsevana haastatteluaineistossa. Haastattelujen pohjalta kaupunki näkee alueella tapahtuvan kulttuuritoiminnan merkityksellisenä lähinnä sen välinearvon ja tuottavuuden

kautta. Omaehtoinen toiminta, kuten DIY-skatepark ei tuota kaupungille taloudellista lisäarvoa, eikä siinä näin ollen nähdä potentiaalia. Tästä taas alueen kulttuuritoimijoille syntyi kokemus siitä, että toiminta ajetaan ahtaalle voittojen ja taloudellisen hyödyn toivossa.

”En mä tiedä onko tää kaavoitettu kulttuuritoiminnalle, mutta kyllä täällä pääasiassa tällöisiä kulttuureja, yhdistys ja yhdistyksiä ja tän tyyppisiä toimijoita on, että sekin on vähän semmoista, mitkä helposti sitten ajetaan tosi ahtaalle. Kun näistä kaikista halutaan vaan hirveät massit.” H3

Tunne siitä, ettei kaupunki myöskään näe taloudellisten intressiensä ohi alueen potentiaalia ja elinvoimaa mahdollistavaa kulttuuritoimintaa, nousi myös vahvasti esiin. Helsingissä on jo aiemmin nähty esimerkiksi Sompasaunan osalta, kuinka ruohonjuuritason kulttuuritoiminta joutuu siirtymään taloudellisesti kannattavamman toiminnan tieltä. Suvilahden tapauksessa yksi haastateltavista näki tälle syynä erityisesti alueen arvon paisuttamisen ja isojen investoijien houkuttelemisen alueelle. Tässä tapauksessa DIY-skateparkin kaltaiset toimijat, jotka ovat alussa nostaneet alueen profiilia, eivät enää sopisi alueen uuteen profiiliin. Ruohojuuritason kulttuuritoiminta siis joutuu siirtymään kaupallisen ja keskiluokkaisen tieltä taloudellisen kannattavuuden jyrätessä päätöksenteossa.

”ruohonjuuritason väliaikaiskäytöt ja kulttuurikäytöt monesti sitten joutuu jo ajanmittaan väistämään sitten isomman rahainvestointien ja vähän kaupallisemmän keskiluokkaisemman toiminnan tieltä.” H2

Kaupungin suhtautuminen kulttuuritoimintaa kohtaan nähtiin lähinnä utilitaristisena itsenäisten kulttuuritoimijoiden keskuudessa. Nämä kokemukset ovat sinänsä huolestuttavia, sillä omaehtoisten kulttuuritoimijoiden osallisuuden puute voi syventää konfliktia ja vaikeuttaa päätöksenteon legitimitettä. Osallisuudella on kuitenkin myös suuri merkitys julkisessa päätöksenteossa ja suunnittelussa (Häkli & Kallio 2017).

5.3. Kokemukset uhkakuvista

Kaavoituspäätösten luomat Suvilahden kulttuuritoimintaa uhkaavat mielikuvat nousivat myös esiin haastateltavien puheissa. Kokemukset kulttuuritoimintaa uhkaavista tekijöistä tiivistyivät lähinnä rakenteellisiin haittoihin sekä huonoon viestintään kaupunkiorganisaation taholta.

Aiemmin esiin noussut kokemus Helsingin kaupunkiorganisaation etäisyydestä kulttuuriyhteisöön sai haastatteluissa vahvistusta kulttuuritoimijoiden kokemuksista liittyen kaupungin heikkoon viestintään. Kaupunki ei juuri kysy alueen toimijoiden mielipidettä tai näkemyksiä, ja toisaalta tiedon saatavuus koettiin vaikeaksi. Kaupunkisuunnitteluun liittyvän tiedon olemassaolo kyllä tiedostettiin, mutta sen ei koettu olevan riittävällä tasolla saavutettavissa. Kaavoitukseen ja muuhun päätöksentekoon liittyvien tiedollisten resurssien tarjoaminen Suvilahden kulttuuritoimijoille on kuitenkin lähtökohtaisesti Helsingin kaupungin vastuulla sen toimiessa kaavoitushankkeen tuottavana tahona (Kivinen ym. 2020, 272). Tietoresurssien puute ilmeni esimerkiksi kokemuksilla siitä, miten päätöksentekoon vaikuttaminen vaatisi pitkällistä paneutumista aiheeseen, joka ei haastateltavien rajallisten resurssien puitteissa useinkaan ole mahdollista.

”[pätöksentekoon vaikuttaminen] vaatisi ihan hirveästi paneutumista” H3

Tiedon saatavuuteen liittyvien ongelmien ohella myös kaupungin kritisoiminen koettiin haastavaksi. Suunnitteluosallisuuden toteutumiseksi on olennaista riittävän tiedonsaannin varmistaminen käyttäjille (Kivinen ym. 2020, 272). Suvilahden tapauksessa käyttäjät, eli alueen kulttuuritoimijat, eivät kokeneet saavansa riittävää selkeää informaatiota kaavoitusprosessin suunnittelusta. Kaupunkiorganisaation ulkopuoliset itsenäiset kulttuuritoimijat kokivat omilla kasvoillaan kaupungin päätösten kritisoinnin uhkana oman toimintansa jatkuvuudelle. Kaupunkiorganisaation alla oleva taho toisaalta koki pystyvänsä vaikuttamaan kaupungin päätöksentekoon avoimemmin, ilman pelkoa oman toimintansa suhteen. Suurin pelko kritisoinnin suhteen liittyi kulttuuritoiminnan tulevan rahoituksen turvaamiseen. Myös alueelle suunniteltu kulttuurikeskus nähtiin tulevana investoijana ja tulevana suuren mittakaavan toimijana alueella. Myös tämän toimijan arveltiin näkevän kaupungin avoimen kritisoinnin uhkana toiminnalleen. Suunniteltua kulttuurikeskusta pidettiin myös tietynlaisena sijaiskärsijänä Helsingin kaupungin päätöksenteolle. Kulttuurikeskus siis käytännössä ottaa vastaan suurimman kritiikin koskien

kaavoituspäätöksiä. Tässä medialla nähtiin suuri rooli sen suhteen, miten se uutisoi Suvilahdesta. Kaupungin nähtiin siis ikään kuin pesevän kätensä koko maankäytön konfliktista käyttäen kulttuurikeskusta syntipukkina. Tämä viestinnän puutteellisuus konfliktin osapuolten välillä, ilmentää maankäytön konflikteille tyypillisiä intressiristiriitoja, joihin usein liittyy myös niiden kärjistymistä (Peltonen ym. 2006, 104–108).

”Kaupunkia ei voi kritisoida omilla kasvoillaan.” H2

Kaupungin ja kulttuuriyhteisön välisen viestinnän ohella, myös kaavoitukseen ja itse rakennusvaiheeseen liitettiin uhkakuvia, jotka vaikuttaisivat alueen kulttuuritoimintaan. Etenkin kulttuurikeskuksen rakentamiseen liittyvä työmaa nähtiin uhkana Suvilahdessa tapahtuvalle toiminnalle sekä itse alueelle liikkumiselle. Alueen elävyyden kuitenkin koettiin olevan huipussaan lämpimimpinä vuodenaikoina, jolloin kulttuuritoimijoiden tilat saavat oman toimintansa ohella myös vuokratuloja festivaalitoiminnasta. Esimerkiksi alueelle merkittävänä toimijana näyttäytynyt Flow-festivaali ei ainakaan rakennusvaiheen aikana voi jatkaa toimintaansa Suvilahdessa, minkä nähtiin tuovan taloudellista epävarmuutta kulttuuritoimijoiden keskuudessa. Epävarmuuden tunteet kumpuavat mahdollisesti osallisuuden puutteesta suunnittelussa. Tämä osaltaan alleviivaa osallisuuden merkitystä julkisessa päätöksenteossa legitimizeetin luoja (Anttiroiko ym. 2007). Kaupungin alainen toimija kuitenkin näki tapahtumatoiminnan valmiudet sopeutua rakennustyöstä aiheutuviin haittoihin, eikä nähnyt tästä aiheutuvan ongelmaa alueen elinvoiman suhteen. Kulttuurikeskuksessa nähtiin myös kyseisen toimijan kannalta käyttöpotentiaalia, toisin kuin omaehtoisten kulttuuritoimijoiden keskuudessa.

”Tapahtumat on kuin vesi. Ne menee kaikkialle minne pääsee.” H1

Suuren viihdekompleksin rakentaminen Suvilahteen myös herätti pienemmän mittakaavan kulttuuritoimijoissa huolta kustannusten nousun suhteen. Pelko siitä, että kulttuurikeskuksen rakennuttamisen myötä alueen maan arvo nousisi, ja näin ollen nostaisi myös Suvilahden kiinteistöjen vuokria, oli läsnä haastatteluissa. Tämä tosin nähtiin vasta pidemmän aikavälin huolenaiheena, sillä nykyiset vuokrasopimukset toimijoilla olivat voimassa vielä pitkään.

5.4. Kokemukset kehitysmahdollisuuksista

Kaavoitukseen liittyvistä uhkakuvista huolimatta, haastateltavat nostivat esiin myös siihen liittyviä mahdollisuuksia tulevaisuudelle. Myös omaehtoisen kulttuuritoiminnan roolia elinvoiman lähteenä pidettiin kehittämisen arvoisena mahdollisuutena Suvilahden alueelle.

Vaikka kulttuurikeskuksen rakennuttamiseen liittyi huolia ja uhkakuvia alueen toiminnallisuuden kannalta, nähtiin toisaalta myös kaavoituksen kohteena olevan alueen pitäminen tyhjillään huonona ja kannattamattomana vaihtoehtoa. Tämän kaltainen vaihtoehto ei palvelisi kokonaisuudessaan kaupunkiorganisaatioita, eikä toisaalta myöskään kulttuuriyhteisöä. Tästä jätömaana pidetystä tilasta rajattiin ulkopuolelle kuitenkin DIY-skateparkin käyttämä alue, eikä siitä oltu halukkaita luopumaan.

”Sanotaanko näin, että en mä myöskään pidä hyvänä vaihtoehtona sitä mitä siellä on nyt, että se on tuommoinen jätömaa missä on vaan parkkipaikka. Paitsi että siellä on se skeittiparkki, joka on hauska juttu.” H3

Lisärakentamisella nähtiin myös positiivisia vaikutuksia Suvilahden ympärivuotisen eläväisyyden kannalta. Nykyisellään alue herää eloon lähinnä keväällä ja kesällä, mutta kulttuurikeskuksen kaltaisen toimijan uskottiin mahdollistavan elävyyttä alueelle myös talvikausina.

Tapahtumatoimintaan keskittyvä rakentaminen myös nähtiin positiivisena siinä mielessä, että se voisi muuttaa Suvilahden luonnetta myös hyvään suuntaan rakennuskannan tiivistyessä. Tämän osittain nähtiin olevan linjassa Suvilahden saavutettavuuden kanssa alueen vahvuutena. Yksi haastateltavista piti esimerkiksi mahdollisuutena, että ihmiset löytäisivät Suvilahteen vieläkin helpommin tulevan kulttuurikeskuksen myötä. Kaupunkiorganisaation alainen toimija näki myös mahdollisuuden keskuksen tarjoamien palveluiden käyttöön tulevaisuudessa.

Jokaisessa haastattelussa puhuttiin vahvasti Suvilahden kulttuurihistoriallisen arvon ja vetovoiman puolesta. Alueen vetovoima nähtiinkin kulttuuriyhteisössä myös mahdollisuutena elinvoiman kasvattamiselle Suvilahdessa, vaihtoehtona nykyiselle linjalle, jossa taloudelliset intressit tuntuivat määräävän suunnittelun ja toimeenpanon suunnan. Suvilahden sympaattinen ja inhimillinen luonne kulttuuritoiminnan keskittymänä nähtiin omaehtoisten kulttuuritoimijoiden keskuudessa vahvuutena myös kaupungin intresseille. Esimerkiksi DIY-skateparkin nähtiin tuovan alueelle

elävyyttä ja monimuotoista toimintaa, jonka osaltaan nähtiin lisäävän Suvilahden vetovoimaa, myös yhteisön ulkopuolisille. Vanhoissa teollisuuskiinteistöissä tapahtuu jo nykyisellään monimuotoista kulttuuritoimintaa, jonka nähtiin antavan elämää ja tarkoitusta olemassa olevalle infrastruktuurille. Tällaisen toiminnan olemassaolo osaltaan kyseenalaistaa tarpeen uudelle suuren mittakaavan kulttuurikeskukselle. Suvilahtelainen paikallisidentiteetti näyttää muodostuvan siis Relphin määritelmän mukaisesti historiallisten, kulttuurillisten, ja sosiaalisten tekijöiden sekä yhteisön kokemusten pohjalta ja yhteisvaikutuksessa (Relph 2008, 30–31, 47–48).

Alueen omaehtoinen kulttuuritoiminta nähtiin myös elinvoimaa sekä hyvinvointia lisäävänä ja ylläpitävänä tekijänä. Yksi haastateltavista nosti esiin ajatuksen siitä, että kaupungin ei tulisi ajatella päätöksenteossaan vain välittömiä taloudellisia hyötyjä, vaan kiinnittää huomiota enemmän pitkän aikavälin taloudellisiin hyötyihin, joita esimerkiksi Suvilahden hyvinvointia tuottava toiminta mahdollistaa. Inhimillisuus ja ihmisläheisyys nähtiin haastatteluissa siis myös taloutta palvelevina arvoina.

”Ei ajateltais vaan sitä rahaa, joka tulee ehkä nopeasti ja selkeästi ja suorina numeroina, vaan myös sitä rahaa, jota ei välttämättä sitten tulekaan kulumaan tulevaisuudessa, kun pidetään ihmisistä huolta.” H2

Haastateltavien kertomat kokemukset inhimillisyydestä hyvinvoinnin luojana ja taloutta palvelevana arvona, kytkeytyvät myös osallisuuden vaikutukseen hyvinvoinnille. Jäntti esittääkin osallisuuden ja kulttuuripalveluiden olevan merkityksellisiä kansalaisten kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille (Jäntti 2016, 169). Kun hyvinvointia lisäävistä inhimillisistä arvoista pidetään kiinni myös suunnittelussa, nähtiin sen palvelevan pitkällä aikavälillä niin kulttuuriyhteisöä, kuin myös Helsingin kaupunkia.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimukseni tavoite oli selvittää, miten osallisuuden kokemukset näkyvät maankäytön konfliktissa Suvilahden alueella ja miten tämä konflikti vaikuttaa alueen kulttuuritoimijoiden paikallisidentiteettiin. Kulttuuritoimijoiden kokemukset omasta toimintaympäristöstään ja vahva sitoutuminen Suvilahteen näyttäytyvät hallitsevina. Löysin kulttuuritoimijoiden kokemuksista niin ongelmakohtia, kuin myös mahdollisuuksia liittyen Suvilahden maankäytön suunnitteluun ja toimeenpanoon. Alueella tapahtuva muutos ja jännitteet kaavoituksen osalta näyttivät osaltaan tuovan esiin tai jopa vahvistavan kulttuuriyhteisön paikallisidentiteettiä ja kokemuksia Suvilahden yhteisöllisestä ja kulttuurillisesta arvosta. Kokemukset kytkeytyivät laajemmin koko Suvilahden konfliktin olemassaoloon, jonka lisäksi osallisuuden kokemusten puute näyttäytyi konfliktia ruokkivana tekijänä.

Kokemukset Helsingin kaupungin etäisyydestä suhteessa Suvilahden kulttuuritoimijoihin saavat merkittävän roolin maankäytön konfliktissa. Kaupunki koetaan kulttuuriyhteisössä etäiseksi ja käytännölliseksi toimijaksi, joka ajaa omaa taloudellista etuaan kysymättä mielipidettä hallinnon subjekteilta. Osallisuuden kokemukset kaupungin suunnittelussa ja päätöksenteossa ovat varsin heikkoja kulttuuriyhteisössä, ja tämä osaltaan luo kuilua Helsingin kaupungin ja Suvilahden toimijakentän välille. Kaupungin alaisessa toiminnassa etäisyys nähdään positiivisena, sillä liiallisen läheisyyden toimintaa kohtaan pelättiin korruptoivan sen omaehtoisuutta. Nämä käsityserot kaupungin alaisissa organisaatioissa ja Suvilahden omaehtoisessa kulttuuritoiminnassa herättävät kysymyksen siitä, ymmärretäänkö kaupunkiorganisaation rooli väärin. Kaupungilta ei niinkään vaadittaisi taloudellisia resursseja, vaan kykyä aidosti kuunnella Suvilahden toimijoita. Näin myös mahdollisesti ehkäistäisiin pitkän aikavälin ongelmia, jotka vaikuttaisivat myös taloudelliseen kehitykseen kaupungin osalta. Osallistaminen täytyisi siis tehdä kaupunkiympäristössä siten, että toimijat kokevat tulleen todellisesti kuulluiksi.

Osallisuuden puute kaupunkisuunnittelussa ja kaavoituksessa antaa myös maaperän maankäytön konfliktien syntymiseen ja muhimiseen sekä eskalaatioon. Tätä voitaisiin ehkäistä avoimemmalla kommunikaatiolla kaupungin ja kulttuuriyhteisön välillä. Osaltaan tällä olisi myös epävarmuutta ja uhkakuvia helpottava vaikutus. Tieto ei lisää tuskaa, jos siihen kytetään myös aito kuunteleminen

ja avoin viestintä julkisen sektorin ja kulttuuriyhteisön välillä sen sijaan, että viestinnässä nojattaisiin välillisiin toimijoihin.

Maankäytön konfliktilla näytti olevan myös vaikutuksia kulttuuritoimijoiden paikallisidentiteettiin, tai vähintäänkin olemassa olevan paikallisidentiteetin vahvistumiseen. Suvilahtea ei ehkä enää koettaisi omaksi, jos vanha rakennuskanta ja ympäristö edes osittain korvattaisiin uudella. Vanhoilla kaasukelloilla ja teollisuusrakennuksilla kuitenkin koettiin olevan erityistä kulttuurillista ja historiallista arvoa, joka kytkeytyy suvilahtelaiseen paikallisidentiteettiin syvästi. Tämän pohjalta vanhaa rakennuskantaa tulisi vaalia jatkossakin ja uusi infrastruktuuri suhteuttaa olemassa olevaan ympäristöön. Voimakas alueen profiilin muuttuminen voisi siis muuttaa myös alueen toimijoiden paikallisidentiteettiä.

Inhimillisyys näyttäytyy tutkimuksessa myös eteenpäin vievänä arvona ja voimavarana alueen elinvoimalle. Kulttuuriyhteisön näkökulmasta alueen omaehtoinen toiminta, kuten esimerkiksi DIY-skatepark, synnyttää tietynlaista elämää alueelle, joka osaltaan edistää laajemmin kaupunkilaisten hyvinvointia. Tällä hyvinvointia luovalla toiminnalla nähtiin positiivisia pitkäaikaisvaikutuksia, jotka palvelevat niin kulttuuriyhteisöä kuin myös kaupunkia tulevaisuudessa. Kun myös Helsingin kaupunki tunnistaa ja panostaa tähän toimintaan, kannattaa se pitkällä tähtäimellä taloudellisten intressien kannalta.

Vaikka tutkimukseni tulokset antavatkin yleiskuvan Suvilahden maankäytön konfliktista, eivät tutkimuksen tulokset ole täysin yleistettävissä. Tämä johtuu osittain siitä, että haastatteluaineisto, johon tutkimukseni analyysi ja tätä kautta myös johtopäätökset nojaavat, on hyvin pieni. Haastateltavia oli vain kolme, eivätkä nämä edusta välttämättä koko kulttuuriyhteisön kantaa Suvilahden ajankohtaisesta tilanteesta. Esimerkiksi DIY-skateparkia ylläpitävää tahoja ei tämän tutkimuksen osalta kuultu. Tämä olisi ollut antoisa lisä tutkimukselleni, sillä DIY-skatepark näyttäytyy alueen kaavoitussuunnitelmien osalta merkittävimpana subjektina, jota muutokset koskettavat konkreettisesti. Tutkimukseni tulokset antavat kuitenkin syyn syvällisemmälle jatkotutkimukselle niin Suvilahden osalta, kuin myös maankäytön konflikteihin sitoutuvien paikallisidentiteetin ja osallisuuden teemojen osalta.

LÄHTEET

- Anttiroiko, A.-V., Haveri, A., Karhu, V., Ryyänen, A., Siitonen, P. (2012), Kuntien toiminta, johtaminen ja hallintasuhteet University of Tampere.
- Hague, C., & Jenkins, P. (2004). Place Identity, Participation and Planning. Taylor & Francis Group.
- Harvey, D. (2018). The right to the city: From New Left Review (2008). Teoksessa R. Keil & X. Ren (Eds.), The Globalizing Cities Reader (pp. 289-293). London: Routledge.
- Helsingin kaupunki. (2023). Helsingin kaupunginvaltuuston kokous 7/2023, kohta 8. / 98 §. Haettu 8.3.2023 osoitteesta
<https://paatokset.hel.fi/fi/paattajat/kaupunginvaltuusto/asiakirjat/0290020238>
- Helsingin kaupunki. (2023). Helsingin kaupunginhallituksen kokous 14/2023, kohta 9. / 233 §. Haettu 8.3.2023 osoitteesta
<https://paatokset.hel.fi/fi/paattajat/kaupunginhallitus/asiakirjat/00400202316>
- Hirsjärvi, S., Remes, P., & Sajavaara, P. (2009). Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Häkli, J., Bäcklund, P., & Schulman, H. (2017). Kansalaiset kaupunkia kehittämässä. Tampere: Tampere University Press.
- Jäntti, A. (2016). Kunta, muutos ja kuntamuutos, Johtamiskorkeakoulu - School of Management, University of Tampere.
- Karttunen, S. (2010). Hervantajärven maankäytön konflikti – paikallinen näkökulma määrittelykamppailuun. Tampereen yliopisto, Yhdyskuntatieteiden laitos.
- Kivinen, T., Vanjusov, H., & Vornanen, R. (2020). Asiakkaan ääni – osallisuus ja vaikuttamisen mahdollisuudet. Teoksessa A. Hujala & H. Taskinen (Toim.), Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere: Tampere University Press.
- Kulmanen, K., & Helpinen, V. (5.2023). Uusi viihdekeskus ajaa skeittaajat muualle: "Kaikki menee paperilla lain mukaan ja oikein, mutta onko se oikein. Yle. Haettu 9.3.2023 osoitteesta:
<https://yle.fi/uutiset/3-12445155>
- Lehtovuori, P. (2005). Experience and conflict: The dialectics of the production of public urban space in the light of new event venues in Helsinki 1993-2003. Espoo: Helsinki University of Technology, Centre for Urban and Regional Studies.
- Laine, M., Bamberg, J., & Jokinen, P. (2007) Tapaustutkimuksen taito. Gaudeamus, Helsinki University press.
- Patourina, K. (2020). Eteläpuiston päähkinä: Tapahtumien kulku ja ratkaisuyritykset. Tampereen yliopisto, Rakennetun ympäristön tiedekunta.

Peltonen, L., Hirvonen, J., Manninen, R. Linjama, H., Savikko, R. (2006). Maankäytön konfliktit ja niiden ratkaisumahdollisuudet – Suomalaisen nykytilan kartoitus. Ympäristöministeriö.

Relph, E. C. (2008). Place and placelessness. London: Pion Limited.

Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (uudistettu laitos). Tammi.

Stenvall, E. (2018). Lasten osallistuminen, kansalaisuus ja poliittisuus arjen käytäntöinä. University of Tampere, Johtamiskorkeakoulu - Faculty of Management.

Suvilahti. (2023). Tietoa. Haettu 9.3.2023 osoitteesta: <https://www.suvilahti.fi/fi/tietoa>

Wall, J.A., & Callister, R.R. (1995). Conflict and its management. *Journal of Management*, 21 (3), DOI: 10.1177/014920639502100306

Zimmerbauer, K. (2018). Supranational identities in planning. *Regional Studies*, 52(7).

HAASTATTELURUNKO (Liite 1)

TOIMINTA

- Millaista kulttuuritoimintaa alueella on?
- Millä tavoin toiminta on uhattuna kaavoituspäätösten vuoksi?
- Miten koette, että kaavoituspäätös vaikuttaa juuri teidän toimintaanne ja sen tulevaisuuteen?

PAIKALLISIDENTITEETTI

- Millaisena paikkana koet Suvilahden alueen? Kuvaile alueen tunnelmaa ja henkeä lyhyesti omin sanoin.
- Millaisia merkityksiä Suvilahti ja sen ympäristö organisaatiollenne edustavat?
- Mikä tekee mielestänne Suvilahdesta erityisen alueena?
- Voitteko kertoa esimerkkejä siitä, miten olette kokeneet osallistuvan tai olleenne osa Suvilahden yhteisöä?

KONFLIKTI & OSALLISUUS

- Miten kuvailisit tunnelmaa kulttuuritoimijoiden ja kaupungin välillä? Millainen suhde teillä on kaupungin päättäviin elimiin?
- Millaisia haasteita tai mahdollisuuksia näet vuoropuhelussa kaupungin kanssa?
- Millaisia haasteita olette kohdanneet kaupungin kanssa alueen kehityksen ja käytön suhteen?
- Kuinka tärkeänä koette, että teidät otetaan huomioon erityisesti kaavoitusta koskevassa päätöksenteossa
- Miten olette olleet osallisina kaupungin suunnitteluprosesseissa tai päätöksenteossa Suvilahden aluetta koskien? Miten koitte, että teidän näkemyksenne ja mielipiteenne otettiin huomioon? Miten toivoisitte osallistuvan tulevaisuudessa?